

Pred proslavo v Starih žagah

Pomen in problematika radijskih zvez v NOV

Delavnice s konspirativno označbo 99D so kot tehnična baza službe zvez pri Glavnem štabu NOV in POS odigrale v drugi polovici naše narodno osvobodilne vojne izredno pomembno vlogo. Kot merilo njihove učinkovitosti nam lahko služi že dejstvo, da pred vojno nismo v vsej Sloveniji imeli nobenega podjetja, ki bi se po svojem proizvodnem in strokovnem potencialu na področju telekomunikacij in precizne mehanike lahko primerjal z njimi. To merilo pa nikakor ni zadostno za oceno uspešnosti in pomembnosti njihovega delovanja. Pravo sliko dobimo šele, če gledamo njihovo delo skozi prizmo narodno osvobodilnega boja, to se pravi, če poznamo pomen in problematiko službe zvez v NOV, kateri so te delavnice služile kot tehnična baza.

Delovanje vsakega organizma je pogojeno z učinkovito povezavo njegovih delov med seboj, zlasti pa z vodilnim organom. Dobra zveza omogoča skladno zasledovanje zastavljenega smotra, zlasti pa učinkovito ukrepanje v nepredvidenih položajih.

Boj slovenskega naroda za osvoboditev je bil boj za življenje in smrt, poln krutosti in presenečenj. Pogoj za uspeh je bil popolna enotnost akcije v vsej Sloveniji, njena skladnost z bojem drugih jugoslovanskih narodov ter učinkovito sodelovanje z velikimi zavezniki. Taka neobhodno potrebna skladnost pa je mogoča le, če so ustvarjeni pogoji za

neprekinjeno in zanesljivo medsebojno komuniciranje. Naloga službe zvez je bila, da z organizacijo, ljudmi in tehničnimi sredstvi ustvarja take pogoje komuniciranja, ki omogočajo skladnost akcije v velikem merilu, enotnost političnega in vojaškega delovanja v vsej Sloveniji in skladnost borbe slovenskega naroda z drugimi narodi; v tem smislu lahko govorimo o strateškem pomenu službe zvez. Njen taktični pomen pa je bil v tem, da zagotavlja pogoje za obveščanje in poveljevanje v posameznih borbenih enotah, zlasti pa v velikih vojaških sestavih, ki brez dobre službe zvez ne morejo niti obstojati.

Komunistična partija, kateri je Osvobodilna fronta poverila vodilno vlogo, je edina imela praktične izkušnje v vzdrževanju ilegalnih zvez, zato je prevzela odgovornost tudi za organizacijo zvez v celotnem organizmu ljudskega odpora.

Za enotno določitev končnega in etapnih ciljev, za enotno analizo izhodiščnih pogojev in za skladne taktični nastop je bilo v začetni fazi organizacije odpora posebno pomembno to, kar se v teoriji zvez imenuje miselna ali idejna zveza. To pomeni, da ljudje, ki so v popolnem medsebojnem zaupanju izoblikovali skupno misel za akcijo in si obljubili nemojnost zvestobe v njenem izvajanju, odidejo dogovorno na ključne točke akcijskega področja in vsak na svojem področju usmerjajo akcijo k skupnemu cilju.

Za ta namen je bilo neobhodno potrebno organizirati sredstva, ki naj bi zagotovila kontinuirnost komuniciranja med posameznimi dejavniki. Ob pomanjkanju drugih učinkovitejših, zanesljivejših in hitrejših sredstev je prišla v poštev le kurirska zveza.

Dokler okupatorji niso spletli goste mreže policijske kontrole, je bilo kretanje kurirjev možno v zadostni meri, toda postajalo je iz dneva v dan težje in nevarnejše. Bili so primeri, da je okupator zajel kurirja in da mu je s tem padla v roke celotna organizacija odpora na širokem področju. Dogajalo pa se je tudi, da je okupatorju uspelo za več tednov ali

celo mesecev neko področje popolnoma izolirati in tako začasno zavreti razvoj osvobodilne akcije.

Že v samem začetku osvobodilnega boja se je predvidevalo, da bodo ovire tako velike, da bi se zveze lahko vzdrževale samo s pomočjo radia. Iz ohranjenih dokumentov (glej npr. knjigo »Jesen 1942, Korespondenca Edvarda Kardelja in Borisa Kidriča«, ki jo je izdal Institut za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani 1963) se vidi, da je CK KPS vložil izredno skrb in napore za vzpostavitev radijskih zvez.

Preobremenjenost kurirsko-relejnih linij s tonami materiala je bila velika ovira za njihovo ekspeditivnost. Za nujno ukrepanje, zlasti pa za učinkovito vodstvo vojaških operacij pa so iz dneva v dan postajale nujnejše hitre zveze s pomočjo tehničnih sredstev. Te potrebe pa je bilo možno v večji meri zadovoljiti šele po kapitulaciji Italije, ko se nam je odprla pot do potrebnega materiala. Takrat se prične zgodovina slovitih delavnic 99 D. Te so bile formirane kot tehnična baza službe zvez pri Gl. štabu NOV in POS ravno še ob pravem času. Težišče proučevanja (Dalje na zadnji strani)

Iskra-Elektronika Horjul

Dokaj ugodni polletni rezultati

Kljub neizpolnjenemu proizvodnemu načrtu v prvih šestih mesecih za 32 % več kot v lanskih

V prvem polletju 1973 je proizvodnja v naši tovarni (po stalnih planskih cenah) dosegla vrednost 16.290.998 dinarjev, oz. 94,7 % dinamičnega polletnega načrta, oz. 48,3 % letnega proizvodnega načrta. To pomeni, da je bila proizvodna realizacija v tem obdobju za 32 % večja od realizacije v prvih šestih mesecih preteklega leta.

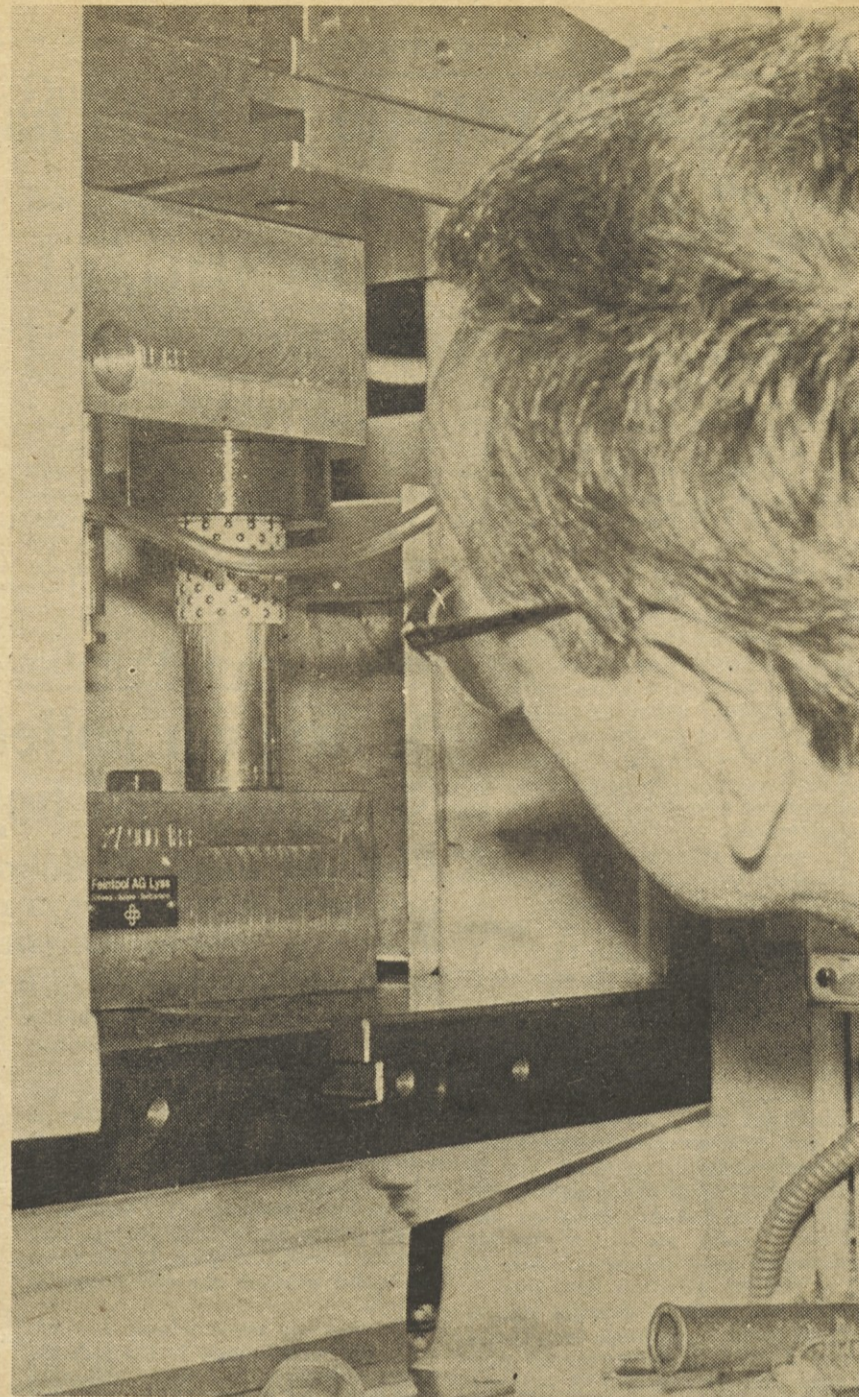
V tem času je tovarna realizirala 47,5 % prodajnega načrta prek Iskra Commerce, medtem ko je obveznosti do zunanjih kupcev izpolnila celo s 111,2 %. Prav tako so izpolnili 25,9 % načrtovanega letnega izvoza, vendar tega spričo izpada v proizvodnji elektronskih instrumentov, kar skoraj v celoti predstavlja izvozno nalogo v letošnjem letu, do konca leta najbrž ne bodo mogli izpolniti v predvideni vrednosti.

Za letošnje prvo polletje je značilna relativno dobra oskrba z reprodukcijskimi materiali, kljub temu pa ne manjka problemov in težav, ki pa jih je treba tekoče reševati, da bi bil njihov vpliv na proizvodni in finančni rezultat čim manjši.

Tovarna se je s povprečno 300 zaposlenimi približala načrtovanemu številu zaposlenih, prav tako pa tudi v kvalifikacijski strukturi zaposlenih v tem času ni bilo bistvenih sprememb. Izplačani OD so bili v prvem polletju v masi za 24,7 % višji nasproti istemu obdobju lanskega leta, neto izplačani OD pa za malenkost višji od predvidenih. Povprečni neto OD na zaposlenega so znašali 1.820 din (lani v I. polletju 1.439 din), kar je za 2,5 % nad načrtovanimi.

V prvem letošnjem polletju so bili doseženi naslednji koeficienti kroženja obratnih sredstev: pri zalogah materiala je bil načrtovan koeficient 4,72 (76 dni), dosežen pa 3,83 (94 dni), pri nedokončani proizvodnji je bil načrtovan koeficient 8,42 (43 dni), doseženi pa 6,45 (56 dni), pri gotovih izdelkih 40,95 (9 dni), a doseženi 23,70 (15 dni) in pri kupcih načrtovani koeficient 3,78 (95 dni), dosežen pa 3,75 (96 dni). Tako je tovarna načrtovani skupni koeficient kroženja obratnih sredstev načrtovala 1,77 (203 dni), dosegla pa v prvem polletju 1,50 (240 dni).

V prvem polletju je »Elektronika« dosegla 17.495.290 din celotnega dohodka in s tem izpolnila 43,8 % na-

Orodjarna je duša tovarne, tako pravijo, tako je tudi res. Če ni orodja, in to kvalitetnega, ni kvalitetnih izdelkov. — Na sliki: Anton Piber, dolgoletni mojster v kranjski orodjarni.

Iskra-Baterije Zmaj

Ljubljana

Povečana proizvodnja cinkovih čaš

V tovarni Zmaj so pred dnevi povečali proizvodnjo cinkovih čaš. Dosedanje kapacitete izdelovanja negativnih elektrod, ki baterijskim členom istočasno predstavljajo embalažo za ostale sestavine, so že dalj časa premajhne za potrebne baterijske proizvodnje. Z novim strojem, kupljenim pri znani nemški firmi »Schuller«, se bo proizvodnja tega polizdelka povečala kar za 30 odstotkov. Razlika med izdelavo in porabo tega artikla, ki se je z novim strojem bistveno zmanjšala, pa bodo še nadalje krili z nakupom cinkovih čaš v celjski cinkarni.

Omenimo naj še, da je od kvalitete cinkove pločevine za izdelavo čašic v veliki meri odvisna kvaliteta končnega izdelka v baterijski proizvodnji. Prav zato menijo v podjetju, da so v letu kakovosti poleg ostalih činiteljev tudi s tem dosežkom vplivali na porast kvalitete baterij.

M. Mayer

Namestnik direktorja v ISKRI-tovarni baterij Zmaj, Zlatko Feguš je predal proizvodnji nov stroj za izdelovanje negativnih elektrod s kapaciteto 150 kosov na minuto.

Šolski center Iskra

Novo kvalitete in težave

Poklicna in tehniška šola, ki sodita v sklop Iskrinega šolskega centra, sta že začeli s poukom. Letošnje šolsko leto prinaša marsikaj novega: predusem gre za ustavne spremembe, ki bodo tudi na tem področju pospešile razvoj novih odnosov in, da bodo samoupravne povezave med delavci v proizvodnji in delavci v šoli tako močne, da ne bi obujali starih pojmovanj o prosveti, pač pa da je šola, predusem če gledamo z vidika industrijskih hotenj, ena najpotrebnejših in najbolj perspektivnih investicij gospodarstva in družbe kot celote.

Samoupravne skupnosti naj bi bile bistveni pospeševalci novih odnosov. Prek njih se bo izražala želja družbe po marksistični idejni vzgoji in sodobni strokovni usposobljenosti. V smislu novih nalog je zadevno v pripravi dokument o razvojnih zasnovah vzgojno-izobraževalne dejavnosti v SR Sloveniji.

To so pobude, in hotenja. Mimo njih ni moč iti, saj bo že v letošnjem letu ideja prešla v prakso.

Ko že obravnavamo Šolski center, pa je prav, da vemo, da je le-ta prenatrpan, saj je v prostorih kjer naj bi bilo po načrtu le 200 učencev in dijakov, kar 650 mladih, od teh 350 v poklicni in 300 v tehniški šoli. Da je v takih razmerah pouk otežkočen in, da skoraj ni mogoče organizirati prosvetnega dela tako, kot je zeleno oz. kot bi bilo prav, ni treba posebej poudarjati. Vse te težave in probleme bi rešila nova šola, vendar vse kaže, da se ideja zaradi raznoraznih mnenj gorenjskih občin in s tem v zvezi financiranje, ne premakne iz začetnih osnov. Prav zato pa se poleg novih kvalitet v prosvetnem delu obetajo tudi težave in problemi, kar bi lahko odpadlo, če bi bila hotenja tistih, ki o tem odločajo, bolj enotna.

Zamujeno v polletju bo treba nadoknaditi

Letošnja proizvodnja za 5,1 % manjša od lanske v prvi polovici leta

Delovni kolektiv tovarne usmerniških naprav je v prvem letošnjem polletju svoj proizvodni načrt dosegel s 86,9 odstotki, oz. operativni načrt z 78,2 %, kar pove, da je v primerjavi z lanskim prvim polletjem bila njegova proizvodnja letos za 5,1 % manjša od lanske. Podatki za prvih šest mesecev kažejo, da se je v tem obdobju nasproti načrtu zmanjšala za 13,6 % tudi produktivnost dela, ki je v primerjavi z lanko v polletju manjša za 15,9 %. Pri tem pa se je za 0,3 % povečalo število zaposlenih, ki je v primerjavi z lanskim za ta čas večje celo za 12,9 %. Hkrati pa so v prvem polletju opravili tudi 25,5 % več nadur kot lani v istem obdobju. Opravičilo, vsaj delno, za takšne rezultate v prvem polletju 1973, lahko iščemo v spremenjeni strukturi izdelkov letošnjega programa, ki je zahtevnejša, seveda pa je tu še vrsta drugih vplivov.

Za prvo polletje 1973 so bili načrtovani povprečni OD v višini 1.857,60 dinarjev, doseženi pa 1.870,70 dinarjev. Izplačani OD so bili v prvem polletju kar za 26,7 % višji od lanskih v istem razdobju, kar je ob doseženih poslovnih rezultatih tovarne težko opravičiti. S tem je šlo za osebne dohodke 79 % in za sklade 21 % ustvarjenih sredstev in načrtovanega razmerja tovarna ni izpolnila pri delitvi na OD in sklade.

V tem času so dosegli 95,9 % načrtovanih skupnih stroškov, kar je spričo toliko nižje proizvodne realizacije od načrtovane, dokajšen odstop. Vendar pa so ti stroški nasproti lanskim v tem obdobju za 4,8 % manjši. Tovarna usmerniških naprav je v polletju dosegla 90,8 % načrtovanega polletnega celotnega dohodka, 89,5 % načrtovanega polletnega dohodka in 80,1 % ostanaka dohodka, načrtovanega za prvo polletje. V primerjavi z obdobjem januar—junij 1972 pa je celotni dohodek letos dosegel 96,4 lanskega, dohodek 124,8, ostanek dohodka pa 130,5 %.

Medtem ko pri zalozah materiala in gotovih izdelkih ni bilo posebnih nihanj in odstopanj, so se pa močno povečale terjatve (na 90 dnevno vezavo).

Seja komisije ZB

Na redni seji komisije ZB pri sindikalnem odboru ZP Iskra, 31. avgusta, je predsednik Franc Križnar najprej poročal o nekaterih uspešnih letošnjih akcijah, med katerimi prslava dneva borca in dneva Iskre v Lipici prav gotovo najbolje odraža aktivnost te naše komisije. Dokaz za to je solidna udeležba članov ZB na proslavi v Lipici, ki je dobro organizirana tudi lepo uspela. Izraženo je bilo mnenje, naj bi že tradicionalnih proslav dneva borca in dneva Iskre ne ukinjali, pač pa za lažjo vsakoletno izvedbo in za doseg solidne udeležbe s strani članov kolektivov zagotovili potrebna finančna sredstva že v načrtih tovarni.

Nadalje je bilo v tej točki dnevnega reda govora še o izletu članov ZB in sindikata v ČSSR, ki je lepo uspel, pa o počitniški problematiki in o tesnem sodelovanju z ostalimi družbeno-političnimi organizacijami v ZP. V osrednji točki dnevnega reda je bilo največ govora o bližnji proslavi v Starih žagah, kjer bo pod pokroviteljstvom Iskre med drugim odkrita tudi spominska plošča radiodelavnicam 99 d. Solidna priprava te proslave zasluži tudi ustrezno udeležbo nekdanjih borcev in ostalih članov kolektivov, zato si bo komisija ZB prizadevala, da bi se proslave v Starih žagah in so glavno skrb za njeno izvedbo prevzeli v naših tovarnah kondenzatorjev v Semiču in usmerniških napravah v Novem mestu.

Člani komisije so nato razpravljali še o vrsti drugih vprašanj, zlasti pa o odnosih do članov ZB v naših kolektivih, glede stanovanj, delovnih mest, dodatnega dopusta in drugih vprašanj članov ZB. Dani so bili nekateri predlogi, naj bi mnoga od teh vprašanj zajemal tudi samoupravni sporazum znotraj ZP Iskra. Ob tem so na seji na kratko poročali tudi nekateri predsedniki komisij ZB v delovnih organizacijah ZP.

Razpoložljivi lastni viri v poslovnem skladu ter dolgoročni in kratkoročni krediti za obratna sredstva predstavljajo komaj 51 % za kritje vseh vezanih sredstev, zaradi česar ima tovarna precejšnje težave z likvidnostjo. Se novo angažiranje kreditov pa zaradi novih obresti pri tako nizki realizaciji in minimalni akumulaciji postaja problematično. Zato je predvsem nujno treba znižati zaloge, predvsem terjatve, pri istočasnem zvišanju obsega proizvodnje.

Iskra-Antene Vrhnika

V drugem polletju še odločnejši boj s težavami

Prenizki osebni dohodki še poslabšujejo problem zaposlovanja novih delavcev — Podražitev reprodukcijskega materiala terjajo ustrezno povišanje cen —

V prvih šestih letošnjih mesecih je delovni kolektiv naše tovarne antenskih naprav na Vrhniki dosegel proizvodno realizacijo v vrednosti 310,4 milijonov dinarjev, s čimer je izpolnil 86,4 % za to obdobje predvidenega proizvodnega načrta, oz. 37,5 % letnega načrta. Kljub izpadu v izvajanju proizvodnega načrta je bila v prvem polletju letošnjega leta dosežena realizacija za 27,8 % večja od le-te v enakem obdobju preteklega leta.

Ob takšnem proizvodnem rezultatu je bilo doseženega 78 % v polletju načrtovanega celotnega dohodka (oz. 39,4 % letnega), 79 % polletnega dohodka (oz. 39,7 % letnega) in 59 % polletnega ostanaka dohodka (oz. 29,5 % letnega ostanaka dohodka). Za takšen finančni rezultat, s katerim razumljivo v tovarni ne morejo biti povsem zadovoljni, je bila kriva vrsta objektivnih razlogov, vendar o teh pozneje.

V tovarni antenskih naprav je bilo v prvem polletju zaposlenih skupno 108 članov delovnega kolektiva in sicer 95 proizvodnih in 13 režijskih, kar pa je za 20 % manj od načrtovanega števila zaposlenih. Delno je že v tem vzrok za nižjo proizvodno realizacijo, še več pa je prispevalo pomanjkanje, oz. nepravčasna nabava potrebne reprodukcijskega materiala, kar še zlasti velja za delavnico instrumentov. Iz teh razlogov je porasla v tem obdobju nedokončana proizvodnja, s tem pa je bil manjši tudi doseženi celotni dohodek za 22 %, oz. nadalje tudi ostanek dohodka. Le-temu pa so pripomogli hkrati tudi odpis terjatev s prekoračenim zakonskim rokom, zamrznjene prodajne cene izdelkov, višje obveznosti, prispevek za ZP, podražitev reprodukcijskega materiala, i. t. d. V prvih šestih mesecih so bili izplačani povprečni osebni dohodki v višini 1.684 dinarjev, kar je komaj za 4 % več od povprečnih OD v preteklem letu, oz. za 1 % višji od produktivnosti. S takimi OD je tovarna na zadnjem mestu v občini Vrhnika! Prav tako je v tem obdobju padla ekonomičnost poslovanja, ker stroški materiala in drugi nenehno naraščajo, cene izdelkov pa so ostale nespremenjene še iz l. 1970. Padla pa je tudi rentabilnost, kar se vidi iz podatka, da je indeks med ostanom dohodka in vloženimi sredstvi v primerjavi s preteklim letom le 58.

V primerjavi s preteklim letom so zaloge narasle za 61 %, čemur so

DOVOLJ SVETLOBE NA DELOVNEM MESTU

Kdor dela z očmi, potrebuje mnogo svetlobe. Potreba po osvetljenosti predmeta je sicer zelo različna, to je odvisno od vrste dela pa tudi od starosti.

Delo pri okencu zahteva 250 luksov, knjigovodje potrebuje 500 luksov, enako spajkalci, za tehnično risanje mora biti svetloba še večja. Tisoč luksov bo ravno prav, za spajkanje finih elektronskih sestavnih delov pa rabimo 1500 luksov.

To velja za normalne delavce, srednjih let z dobrim vidom. Knjigovodja pri 40 letih izhaja, kot rečeno s 500 luks, njegov 20 let starejši vrstnik pa jih potrebuje kar petkrat več — 2500 luksov.

Varčevati s svetlobo bi bilo hudo nepotratno: delavec se hitro utruja in malo naredi. Loteva se ga glavobol, kvvari si oči in se hitreje ponesreči.

Kljub vsemu obdelava vseh teh pokazateljev govori, da je polletni rezultat tovarne zadovoljiv, posebno če upoštevamo, da so izpad proizvodnje več ali manj že naprej predvidevali. Ta izpad v proizvodni realizaciji pa je do konca leta možno, predvsem pa nujno treba nadoknaditi, seveda pa bo to terjalo veliko večja prizadevanja, boljše sodelovanje vseh služb v tovarni, prav tako pa tudi boljše organiziranost. Teh zahtev se kolektiv tovarne usmerniških naprav dobro zaveda, zato je pričakovati, da bodo njegovi večji nadaljnji napori ob koncu pokazali ugodnejšo poslovno sliko.

delno krive nabavne cene materiala, delno tudi večje količine nabavljenega materiala zaradi predvidene večje proizvodnje, delno pa tudi zaradi sprememb v asortimentu anten glede na proizvodni načrt. Zlasti je narasla nedovršena proizvodnja, razumljivo — zaradi večjih serij in nepravčasne dobave materiala za delavnico instrumentov. Medtem pa sicer po indeksu dokaj visoke zaloge gotovih izdelkov ne predstavljajo velike vrednosti.

Koeficient obračanja pri obratnih sredstvih je v tem obdobju ostal enak lanskemu, od 4,7 na 4,1 pa se je poslabšal koeficient obračanja pri dolžnikih, ki svoje obveznosti do tovarne antenskih naprav poravnava povprečno v 88 dneh, medtem ko tovarna svoje obveznosti do dobaviteljev poravnava v povprečju 29 dni.

V prvem polletju so za vse v letu 1972 zapadle terjatve vložili tožbe, v tem času pa jih še ni uspelo realizirati le v višini skupno 84.511 dinarjev, kar ne predstavlja velike vrednosti.

Prvo polletje je tovarna zaključila pozitivno, vendar z rezultati niso zadovoljni, predvsem zaradi nizke akumulacije Težave, ki jih tarejo pa so naslednje:

Cene izdelkov so ostale nespremenjene že od 1970, a vsi stroški so se močno povišali. Cene aluminija so v tem obdobju proskočile za 80 do 90 %. S tehnologijo in produktivnostjo ne morejo več dohitevati rasti stroškov in bodo morali nujno zvišati cene svojim izdelkom.

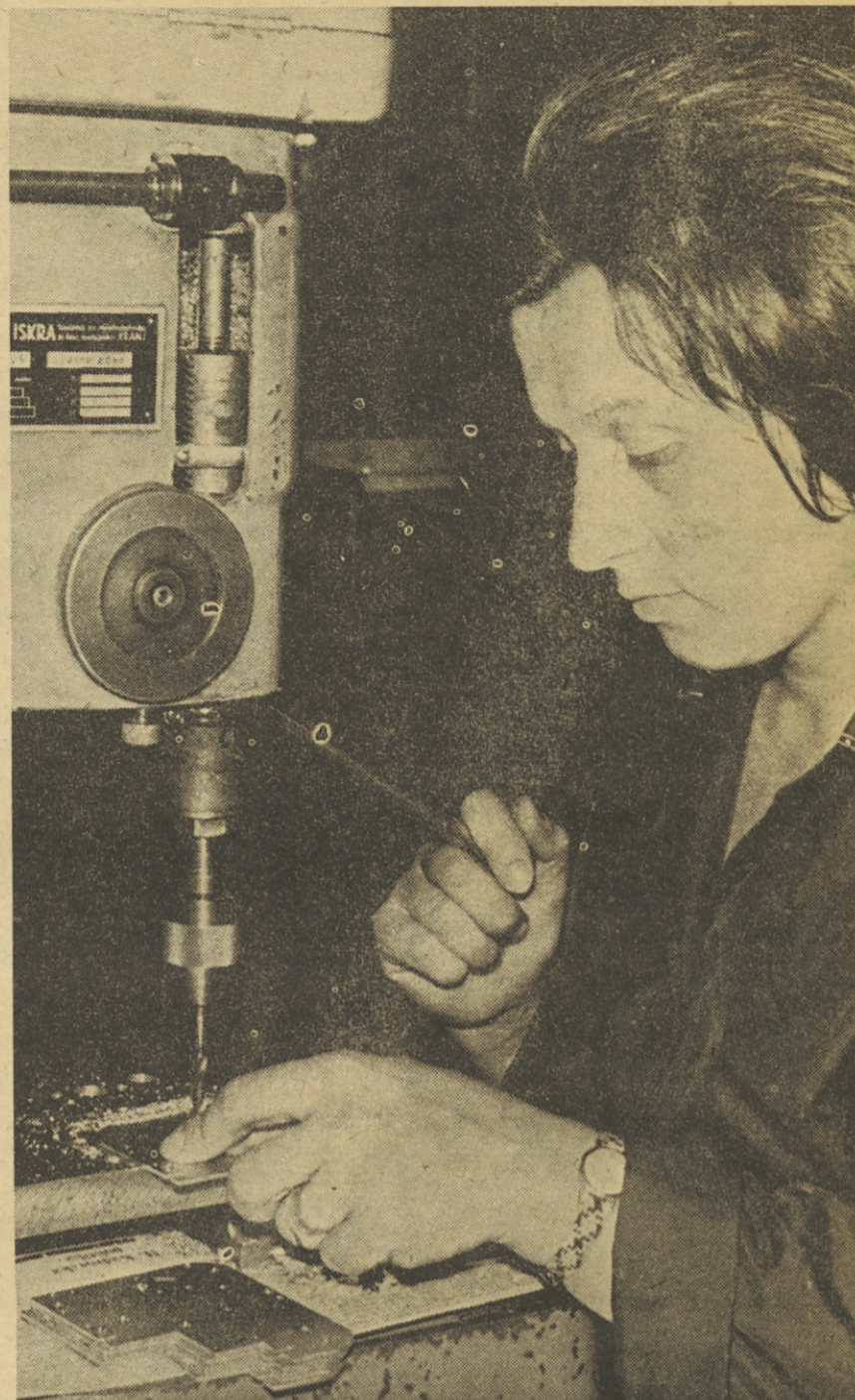
Vedno večji postajajo problemi okrog nabave materiala, zaradi tega so nam nekateri izdelki ostali v nedovršeni proizvodnji (iskalec cevi, domofon, usmernik). Če bo šlo tako naprej, potem sploh ne vedo, kako bo tekla proizvodnja. Konjunktura elektrolitskih kondenzatorjev je n. pr. tolikšna, da jih morajo naročiti več kot leto v naprej.

Osebni dohodki so nizki, vendar je problem, kako naj jim dvignejo ob nizki akumulaciji.

Tovarna ne more izpolnjevati plana zaradi pomanjkanja delavcev, strokovnih kakor tudi nekvalificiranih. Pomanjkanje kadra je splošni problem v občini Vrhnika, za »Antene« pa še posebej, ker imajo nizke osebne dohodke. Po planu bi morali povišati število zaposlenih za 30 %, uspeli pa so dobiti le 3 % novih delavcev. Tovarna še danes nima računovodja, kljub večkratnim razpisom.

V toku imajo investicijo v skupnem znesku 4.095,540; od tega za osnovna sredstva din 2.477.000 ter za obratna sredstva din 1.440.000. Ker je to v tovarni prva večja investicija, se srečujejo z različnimi, prej neznanimi problemi, kar je zahtevalo veliko časa in se niso mogli dovolj posvetiti proizvodnji.

Tako ostaja kolektivu v drugem polletju še odločnejši boj z vsemi težavami in za boljši poslovni rezultat.

Marija Čulo:

»Najvažnejše je, da je dovolj dela«

Večkrat me vodi pot skozi produkcijo, kot imenujejo prostor v kranjski tovarni, kjer izdelujejo razne dele za montaže. Tokrat sem si ogledoval delo na vrtnih strojih. Neverjetno, kako malo se zmenijo delavke, če gre tuj obraz mimo. Delajo in pazijo na vsak gib saj mora biti izvirtna na strogo določenih mestih. Pa tudi norme jih silijo, zato je njih delo neprestana skrb za doseganje in preseganje norme. Od tega je pač odvisen njihov osebni dohodek.

Pri ogledovanju sem prišel tudi do strojev kjer je točnost vrtenja treba gledati skozi povečevalno steklo. Ustavil sem se in gledal. Ženska s črnimi lasmi in simpatičnim profilom obraza ja zamaknjeno gledala skozi povečevalno steklo, roke pa so ji mehnično upravljale s strojem.

Gotovo je navajena, da hodijo ljudje tod mimo. Tokrat se senca obiskovalca ni premaknila. Začutila je, da nekdo opazuje njeno delo. Rahlo se je obrnila in mehko dejala:

»Ali gledate kako mi gre... Kajne?... Vas zanima?«

»Da, gledam... Radoveden sem.«

»Se mi zdi...« Nasmehnila se je; belina zob je zdravo zasijala.

»Bi kaj radi vedeli?«

»Ja. Koliko let ste že v Iskri?«

»Trinajst!... Kar precej kajne!«

Gledal sem njen obraz in odšel trinajst let. Da, mlada je prišla v Iskro. Pri šestnajstih letih.

»Ste zadovoljni s tem delom... Mislim na neprestano vrtnanje...?«

»No, da... Sem! Veste, večkrat me pečejo oči. Neprestano gledanje v isto točko utruja. Pa luč blešči. Včasih se moram malo odpočiti.«

»Mogoče bi koristili barvni filtri, ali barvna očala?«

»Ne vem... Morda bom poskusila.«

Prijetno sva kramljala. Povedala je, da se piše Čulo in da ji je ime Marija. Stanuje na Zlatem polju v Kranju, v tovarno hodi peš zato, da se malo razgiblje saj sedi v tovarni dovolj. Povedala je tudi, da je poročena in da ju razveseljuje dva živahna sinova: starejši je star 10, mlajši pa 4 leta. Vesela je, ker se starši v šoli dobro učijo. Tudi moža je pohvalila. Njen dnevni red je približno takle: Ob pol petih ustane, skuha zajtrk, zbudi najmlajšega, ga nato odpelje v vrtec, sama pa nadaljuje pot v tovarno. Po delu, ki ga že poznamo, odide spet domov, spotoma pa se večkrat ustavi v trgovinah, ob 16. uri pa je kosilo pripravljeno. Zatem sledijo tista gospodinjska dela, ki jih predvsem poznajo ženske.

»Kaj pa prosti čas?«

»Saj ga pravzaprav ni veliko, vendar ga izkoristim za kakšno branje, rada pa tudi gledam televizijski program. Morda se boste smejali, toda najbolj me razvedre kabojke. Pa tudi druge stvari rada gledam npr. »Vojno in mir«, dokaj pa se nasmejemo pri »Nori hiši. Od glasbe pa imam najraje domače popevke in narodne. Tudi izleti so mi pri srcu.«

»Kaj pa mož... Ima rad isti program?«

»Precej, vendar daje prednost športu, predvsem nogometu.«

»Se kaj zanimata za Iskrine novice oz. ali ste seznanjeni z novostmi v Iskri?«

»Zanima me vse. Veseli me napredek Iskre, vendar ljudje v proizvodnji vse to povezujejo z osebnimi dohodki. Če tudi v tem napredujemo, je veselje toliko večje. Je pač tako. Nihče na da ničesar zastoj, zato najbrž vsi tako mislimo na denar. Najvažnejše pa je, da je dovolj dela.«

»Hvala za prijeten razgovor, in srečno!«

»Srečno!«

Ben

Hrup bremeni človeka telesno in duševno, škoda pa je odvisna od frekvenc jakosti in časa trajanja. Posledice so lahko skromne: nelagodje in nerazpoloženje, lahko pa so tako hude, da žrtve trpi nepopravljivo škodo.

Zavoljo hrupa se niža produktivnost, nezanesljivost ljudi, ki delajo v hrupnem okolju, je prav prislovična, če pa hrup presega 80 dB, nastanejo trajne okvare slušnih organov.

Simptomov, ki opozarjajo na škodljiv vpliv hrupa, je dosti: sušenje v ušesih, vrtoglavica, glavobol, utrujenost, slabost. Pojavijo se tudi bolezni: motnje pri delu srca in v krvnem obtoku, želodčne bolezni, drhtenje rok, gluhost, pomanjkljiva prekrvavitev posameznih organov in kože.

Hrup je nevaren zdravju

Prilaganje poslovnim partnerjem

Iskra je slovenski industrijski velikan, Tovarna elektronskih naprav — TEN je le ena izmed njenih proizvodnih enot, ki postaja čedalje pomembnejša tudi za potrebe PTT. V več kot desetletnem obstoju je tovarna živiljala velike dneve in tudi oseke, sedaj je očitno zopet na poti novega razcveta. — Tak je bil uvodnik članka v mesečni reviji SIGNALI, ki ga izdaja PTT Ljubljana. Ker je vsebina članka zanimiva tudi za naše bralce ga objavljamo skoraj v celoti.

TOVARNA ELEKTRONSKIH NAPRAV

»Naša tovarna se je osredotočila na prenosno tehniko,« je dejal sedanjí direktor France Dobnikar. Izšel je iz naših, ptt vrst in dobro pozna našo problematiko. »Ukvarjamo se z žično in brezžično tehniko, s telefonijo za prenos govora, s tehniko za prenos znakov. Naš program ustreznosti obsega v telefonijo in v telefonijo, veliko izkušenj imamo z usmerjenimi zvezami, z UKV pa tudi elementi za linijsko tehniko nam niso tuji.«

Vprašanje: »Si pomagata z licencami?«

Odgovor: »Stvar je takale. Na področju večkanalne telefonije smo lastni razvoj združili z izkušnjami SEL, s katerimi smo v kooperaciji. Telegrafске naprave VG so iz lastnega razvoja iz Zavoda za avtomatizacijo, naprave GH 121 pa prihajajo od švedske firme SRT iz Stockholma. Tudi naprave za usmerjene zveze so plod dela naših razvijalcev in konstruktorjev, to je bila pač zahteva kupca. V sodelovanju s »Selenio« proizvajamo 120- do 300-kanalne aparature z nosilnim valom v območju 4,5 GHz. Trenutno pa tečejo razgovori o izdelavi podobnih naprav za PTT. Frekvenca teh naprav naj bi bila v območju 7 GHz, kapaciteta 960 kanalov.«

Vprašanje: »Od svojih znancev sem slišal o sestanku razširjenega koordinacijskega odbora Združenega ptt podjetja Ljubljana in vaših predstavnikov. Vem, da so si direktorji slovenskih ptt podjetij z glavnim direktorjem na čelu ogledali tudi tovarno. Ste ob tej priložnosti sklenili kaj posebnega?«

Odgovor: »No, vaši predstavniki so si ogledali tovarno, za mnenje vprašajte kar nje. Pogovarjali smo se, kako bi okrepili sodelovanje. Potreba je v Jugoslaviji čez glavo, le poznamo se še premalo. Premalo vemo za potrebe, premalo smo oboji seznanjeni z novimi zahtevami in možnostmi. Nismo se pa zadovoljili

z ugotavljanjem. Odločili smo se, da bomo ustanovili strokovno telo s predstavniki PTT in TEN. Člani skupine naj bi spremljali dogajanje, dajali ustrezne informacije glede perspektivnih potreb, kvalitete našega dela in definiranja bodočega razvoja...«

Pameten in dobrodošel sklep! Inženir Marijan Frelj iz Združenega ptt podjetja Ljubljana meni:

»Sklep je trenutno šele sklep, z uresničitvijo tega sklepa pa bi radi koordinirali medsebojne odnose, tako da bi bili mi kot kupci čim bolj v pomoč industriji. Gre za obveščanje, podatke o zahtevah, tržišču, orientacijo za izboljšanje kvalitete. Skupina naj bi ugotavljala, kaj ne velja, in probleme reševala na strokovnem nivoju. Zato bodo v njej morali biti delavoljni strokovnjaki. Delegatski sistem, naj ima vsako podjetje zastopnika, se tu verjetno ne bo obnesel. Najti moramo vsebino dela in ljudi, ki bodo nesebično sodelovali v prid vse ptt dejavnosti pri nas. Končno besedo, končno odločitev bo prinesel čas.«

Pa se vrnimo k tovarišu Dobnikarju.

Vprašanje: »Dolga leta si bil sodelavec v ptt. Kako se počutiš v industriji?«

Odgovor: »Kar dobro. Zelo me veseli razvoj, napredek, ki smo ga dosegli. Poglej samo elektronsko Metaconto, ki je ena najmodnejših elektronskih telefonskih central, izdelovali jo bomo doma. Poglej še marsikaj drugega. Strljen je velik korak naprej. So seveda hibe in težave, ki so razumljive, bojim se pa, da domača industrija v Jugoslaviji ne uživa take pomoči, take zaščite, kot jo tuja industrija v svojih deželah. Prav zato si mnogo obetamo od tesnejših stikov z železnice in PTT. Veseli nas, ko vidimo, da se pri teh organizacijah porajajo moderni projekti, ki bodo v celoti vključili tudi naše delavce in kapacitete.«

Vprašanje: »Velik kamen spotike je bil v naših odnosih z industrijo dobavni rok. Zavaljo industrije jih poštarji pogosto slišimo, češ to ni dobro, kakovost ne ustreza, obljubili ste centralo, pa še vedno ni nič, in podobno. Kakšne obete nam lahko daste pri TEN?«

Odgovor: »Sedaj je razmeroma ugodno. Kasnitev praktično ni, edini pogoj je pravočasen uvoz reprodukcijskega materiala. Tu so občasne omejitve, ker zaradi silne rasti proizvodnje barvnih TV sprejemnikov nastaja stiska za elemente. Čakanje in roki so neizbežni.«

Vendar si od skupine strokovnjakov in njenega dela obetamo ugodno prihodnost. Če bodo s svojimi gospodarstveniki poskrbeli, da bomo dovolj zgodaj zvedeli za načrte kupcev, se tudi teh preglavic ne bo treba bati.«

Vprašanje: »Marsikak načrt, marsikak dober namen je odvisen od možnosti, ki jih daje delovna orga-

nizacija. Si Iskra kaj prizadeva in prilagaja zahtevam časa? Je kaj ukrenila, da bi se približala kupcem in državljanom nasploh?«

Odgovor: »Je! V Združenem podjetju Iskra bomo v duhu ustavnih dopolnil ustanovili branžno organizacijo. Združevala bo temeljne organizacije združenega dela, ki delajo na področju telekomunikacij: Elektromehaniko, Iskra Commerce, Zavod za avtomatizacijo, TEN in Horjul. To bo razmeroma velik razvojni, proizvodni in projektivni potencial.«

Vem, da je PTT velik kupec, da potrebe niso samo na prvem, temveč tudi na drugim nivoju. Radi se bomo potrudili, da vam ustrežemo; prek Iskra Commerce se da dobiti tudi ugodne kreditne pogoje. Tudi to je dokaz, da pri Iskri nismo statični, togi, temveč da se v največjem možnem obsegu prilagajamo poslovnim partnerjem!«

Franci Laharnar, namestnik direktorja Podjetja za ptt promet Ljubljana, tovarno dobro pozna. Takole pravi o zadnjem sestanku in obisku: »Dobili smo nesporen vtis, da si vodstvo in strokovnjaki tovarne resno prizadevajo, da bi tudi v bodoče obdržali in še izboljšali visoko kakovost svojega znanja in izdelkov. Razveseljivo je dejstvo, da daje tovarna za svoje izdelke izredno kratke dobavne roke. Razveseljiva je ustanovitev skupine strokovnjakov, ki bodo sproti vnašali v načrtovanje in proizvodnjo vse tiste elemente, ki bodo v korist tako kupcem kot proizvajalcem. Tovarna kot objekt proizvodnje je zgrajena sodobno in ima že sama vse pogoje za sodobno organizacijo proizvodnje.«

Iskra Commerce-Ljubljana

Perlesovi izdelki v Italiji

PERLESOVO (NAŠE!) ELEKTRIČNO ORODJE DOBIVA ŠIROKO TRZIŠČE

Nekoč švicarski, danes naš Perles, tovarna električnega orodja v Pierleinu, ima svojega prodajnega zastopnika tudi v Milanu. Najdemo ga v severnem predmestju Sesto San Giovanni, kakih 12 km od mestnega središča. Lokali so tipično zastopniški: čedni, prostorni, še kar sodobni, velika izložbena okna, veliki napis, toda vidi se, da klienti niso direktni kupci, saj zastopnik prodaja izdelke velikoprodajni mreži. Večji del prostorov je namenjen skladišču izdelkov in rezervnih delov.

Zastopstvo šteje pet ljudi, direktor je Enzo Bandirali, podjeten mož srednjih let z »umetniško« brado. Po študiju in dosedanem delu je tipična dvoživka: elektrotehnik in ekonomist. Tudi nacionalno: tuje izdelke prodaja domačim ljudem. Ima družinico, dva otroka in ravno tisti dan, ko smo bili pri njem, je trkal na vrata že tretji.

Prodaja Perlesovih izdelkov je kar lepo tekla, vsaj do nedavnega. Zdaj pa je prodajo ovila precej gosta monetarna megla. Švicarski frank leze tiho in glasno navzgor, lira tiho drsi navzdol. V štirih mesecih je prišlo v valutarnih škarjah od razpona, ki znaša kar 33,8 %. Za toliko je pač Perlesov izdelek dejansko več vreden in za toliko bi moral biti tudi dražji. Močne konkurenčne firme so podražile svoje izdelke za kakih 10 odstotkov. Perles za 29 odstotkov in je tako v nevarnosti, da izgubi kupece.

Poleg tega je konkurenca z neprikrito škodoželjnostjo lani na ves glas povedala, da Perles sploh ni več švicarski, ampak jugoslovanski, s čimer so hoteli namigniti, da se bo spremenila kakovost ali pa vsaj cena. Milansko zastopstvo je novico takoj popravilo in pojasnilo, da gre le za spremembo lastništva, ne pa kakovosti in da sta Perles in Iskra že prej tesno sodelovala. Ampak saj veste: vrzi v vodo nekaj črnih in potem boš lep čas čakal, da se bo spet izbistrila.

Direktor milanskega zastopstva je posebej poudaril, da bi želel zdaj čim več možne podpore od matičnega podjetja, to je od naše Iskre, in sicer tehničnem, finančnem in marketinškem smislu. Nekateri izdelki bi bili potrebni novega desig-na, tehnoloških izpopolnitev in treba bi bilo skupaj najti način, kako bi prebrodili sedanjo krizo v prodaji Perlesovih električnih orodij.

In ti izdelki so si ustvarili v Italiji že velik ugled. Naj omenimo samo en dokaz.

Vsako leto podelijo v Italiji uradno priznanje najboljšim izdelkom. Glasi se Premio Qualità Italia (Italijanska nagrada za kakovost). Lani je teklo »tekmovanje« pod nazivom »Kakovost in vljudnost«, s čimer so hoteli poudariti tehnično in prodajno plat izdelka. Prišlo je kar

Dobro blago se samo hvali

Jakotočni kondenzatorji

Iz širokega spektra elektromehanskih in elektronskih elementov, s katerimi si polagoma pridobivamo svetovni sloves, prispeva k ugledu našega združenega podjetja tudi proizvodnja jakotočnih kondenzatorjev. Vendar, da smo si na jasnem: ne zaradi velikih količin, marveč zaradi svoje ustaljene in dovršene kvalitete.

Jakotočnih kondenzatorjev je več vrst. Vrsta KPK se uporablja za izboljšanje faktorja moči induktivnih potrošnikov. To so nizkonapetostni kondenzatorji. Za visoko napetost nam rabi vrsta KPV. Poleg teh sodijo v zvrst jakotočnih kondenzatorjev še lončasti kondenzatorji. Namenjeni so za zagon elektromotorjev, za fluorescenčne svetilke in za odpravo radijskih motenj.

Vse jakotočne kondenzatorje izdeluje semiška tovarna. Lani jih je izdelala za domače tržišče v vrednosti 44 milijonov dinarjev, poleg te vrednosti pa jih je poslala še za 641.000 dolarjev na tuje. Letošnja proizvodnja je planirana precej višje. Za domače tržišče bo le nekoliko višja (45 milijonov dinarjev) precej večji pa bo kot kaže izvoz. V celoti bodo v tovarni izdelali jakotočnih kondenzatorjev za 500 mvar (megavarjev) in 6 milijonov lončastih kondenzatorjev. Izvoz po zaključkih je ocenjen v vrednosti 1.300.000 dolarjev.

Morda bo koga zanimalo, kam prodajamo te kondenzatorje. Nekako 70 % jih pošiljamo na tako imenovano konvertibilno področje t. j. na zahod in 30 % v države SEV. Na zahodu so naši poglavitni kupci Zahodna republika Nemčija, Švedska in Italija. Največ kondenzatorjev za odpravo radijskih in televizijskih motenj pa kupi Anglija.

Vsi jakotočni kondenzatorji so izdelani po mednarodnih IEC standardih in ustrezajo hkrati tudi VDE predpisom.

Zaradi dobre kvalitete izdelkov je vsa proizvodnja letošnjega leta razprodana, prav tako za naslednje prvo trimesečje.

Jakotočne kondenzatorje kupuje v glavnem elektroindustrija in industrija avtomobilov. Zlasti industrija tako imenovane bele tehnike je velik potrošnik.

— M. K. —

izdelkov. Leta 1972 je dejansko začela prodajati povsem novo serijo industrijskega električnega orodja PERLES in je z njim počela velik uspeh pri strokovnih porabnikih. Nedavno je zelo veliko podjetje svetovne ravni (to je ISKRA, op. pisca) prevzelo švicarski Perles, s čimer se bodo znatno povečali tehnični napori in tako so tudi zajamčene nove in poglobljene kakovosti na tem področju.

Iskreno upamo, da bodo vetrovi prepodili trenutne oblake težav in da bo imelo Perlesovo (in s tem naše) električno orodje v Italiji še naprej tako široko tržišče kot doslej.

Uspela mladinska politična šola

V soboto se je v Vikrčah pri Ljubljani končala druga mladinska poletna politična šola. 500 udeležencev je predavalo 60 znanih družbenopolitičnih delavcev, med njimi Sergej Kraigher, Stane Dolanc, dr. Anton Vratuša, Vladimir Maksimović, Ljubo Jasníč in drugi.

Gorenjsko regijo je zastopalo okrog 30 mladink in mladincev. Med slušatelji šole je bilo kar dve tretjini mladih članov ZK. Že prvi dan šole so ustanovili aktiv ZK MPPS in pozvali udeležence na krvodajalsko akcijo in akcijo zbiranja prispevkov za gradnjo spominskega doma v Kumrovcu.

Republiška konferenca ZMS je udeležence razdelila v več interesnih skupin, med drugim v skupino mladih informatorjev, skupino mladih, ki delujejo na področju idejno-političnega dela, na področju DEO in SLO, v skupini osnovnih in srednjih šol ter posebno skupino predsednikov in sekretarjev. Mladi aktivisti so spremljali predavanja v okviru svojih skupin; poleg predavanja posebnega in splošnega programa pa je RK ZMS pripravila tudi štiri javne tribune na katerih so se mladi seznanili s trenutno družbeno situacijo doma in v svetu.

Predsenik slovenske skupščine Sergej Kreigher je na prvi javni tribuni predaval o naši novi ustavi. Govoril je o bistvenih pridobitvah nove slovenske ustave, o paralelah med republiško in zvezno ustavo. Poudaril je, da je v novi ustavi podrobneje opredeljena odgovornost samoupravnih organov in posameznikov.

O platformi na republiški in zvezni kongres ZK je predaval na drugi tribuni sekretar izvršnega biroja predsedstva ZKJ Stane Dolanc. Dejal je da bo analiza

prehojene poti od zadnjega kongresa do današnjih dni, ki bo predložena na X. kongresu ZKJ začrtala pot razvoja za nadaljnjih dvajset let. Obdobje zadnjih petih let je označil kot najpomembnejše v zgodovini naše ZK. Govoril je tudi o konfliktih in problemih, ki so se pojavljali v državi. Nobena družba ni brez notranjih protislovij in nasprotij, je dejal tovariš Dolenc.

Predavanja ob 4. konferenci neuvrščenih v Alžiru je imel dr. Anton Vratuša. Dosedanje popuščanje napetosti v svetu in dosedanje uspehe neuvrščenih držav je ocenil kot zelo pozitivne, vendar so pred neuvrščenimi nove naloge, je dejal dr. Vratuša. Pojasnil je pomen 4. konference neuvrščenih in važno vlogo Jugoslavije na tej konferenci kot edine evropske neuvrščene države poleg Malte in Cipra.

Na zadnji javni tribuni je predsednik ZMJ Vladimir Maksimović govoril o reorganizaciji ZM. Opozoril je, da je prav slovenska mladina prva v Jugoslaviji pripravila izhodiščne dokumente za kongres ZM in pričela javno razpravo.

Po prvih ocenah vodstev šole je letošnja mladinska poletna politična šola, ki jo je že drugi organiziral RK ZMS, lepo uspela. Pravo oceno pa bodo pokazale šele analize dela in testiranja, ki je bilo zadnji dan seminarja.

Alojz Boc

DOPISUJTE V ISKRO

ISKRA 3

Številka 32 — 8. septembra 1973

ISKRA ELEKTROMEHANIKA KRANJ
Razglašja prosto delovno mesto

VIŠJI TEHNOLOG II. V OBRATU ŠTEVCEV

Pogoji:
Višja šolska izobrazba strojne stroke, tehnološka smer. 4 leta delovne dobe na področju tehnologije dela — štancanje, vrtanje, varjenje, ročna dela. Zaželeno je znanje tujega jezika — nemščina ali angleščina.
Rok prijave do 20. 9. 1973
Pismene prijave sprejema kadrovskega oddelka.

Ali se lahko pojavi kolera tudi pri nas?

Ob pojavu kolere v Italiji obveščamo prebivalce, da zdravstvena služba in sanitarna inšpekcija pri svojem delu redno opravljata ukrepe, ki so predvideni za preprečevanje vnosa te bolezni. Vendarle smo ob pojavu kolere v Italiji še poostri vse ukrepe. Zaenkrat se pri nas kolera še ni pojavila, čeprav ta možnost ni izključena. Kolera se bo pri nas širila le, če se bo pojavila tam, kjer higienske razmere niso urejene in če ljudje ne bodo upoštevali higienskih ukrepov. Zato je treba skrbeti za urejeno okolico hiš, dvorišč, kleti in drugih stranskih prostorov. Poskrbeti je treba tudi za boljšo zaščito pitnih voda in za higiensko ravnanje z živili pri proizvodnji, prometu in predelavi.

Potnikom, ki so namenjeni v Italijo, priporočamo, da potovanje, če ni nujno, odložijo, ostalim priporočamo cepljenje proti koleri. Cepljenje je popolno in veljavno, če je prejela oseba cepivo v dveh dozah s presledkom 7 do 28 dni. Cepljenje ne nudi popolne zaščite in je potrebno upoštevati vse higienske ukrepe, ki so običajni pri pojavu nalezljivih črevesnih obolenj:

— Uživajmo le sveža in zdrava živila, ki so bila higiensko pripravljena.

— Uživajmo le zdravo pitno vodo, ki je pod nadzorstvom.

— Sumljiva živila in vodo pred uživanjem prekuhajmo.

— Dobro operimo sveže sadje in zelenjavo.

— Umijmo si roke, predno začnemo pripravljati živila ali pred jedjo.

— Zatirajmo muhe, miši in podgane in ne mečimo odpadkov v okolico, ker ti odpadki pogojujejo razmnoževanje te glazni.

— Temeljito si umivajmo roke z milom in pod tekočo vodo po opravljeni potrebi.

— Odstranjujemo človeško blato tako, da ne pride v (talno) pitno vodo in da do blata ne pridejo živali, predvsem mačke in miši, ki bi ga raznašale.

— Pri pojavu driske ali drugih znakov črevesnih obolenj poiščimo takoj zdravniško pomoč.

Čeprav je bilo v Italiji več smrtnih primerov, gre za milejšo obliko kolere, zato so izgledi za ozdravitev pri takojšnji intervenciji dobri.

Zavod za zdravstveno varstvo Kranj

Sklepi samoupravnih organov

SKLEPI

5. ZASEDANJA DELAVSKEGA SVETA
ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA
Z DNE 30. 8. 1973. V LJUBLJANI

— Delavski svet združenega podjetja soglasno verifikira mandat novoizvoljenemu članu DS ZP ISKRA v volilni enoti ISKRA-EMO Celje tov. Šarh Dragu, ki je bil izvoljen namesto tov. Špēs Janeza.

— DS ZP soglasno sprejema spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o delitvi dohoda in osebnega dohodka kovinske in elektroindustrije Slovenije po predlogu z dne 12. 7. 1973, ki ga je predložila komisija VII. sporazuma kovinske in elektroindustrije Slovenije.

— DS ZP sprejema Družbeni dogovor o štipendiranju in kreditiranju učencev in studentov v SR Sloveniji z dne 1. 12. 1970 in pooblašča generalnega direktorja ZP ISKRA tov. Vladimira Logarja, da ga podpiše v imenu vseh tistih organizacij v sestavi ZP, katerih delavski sveti so se izrekli za pristop k temu dogovoru.

DS ZP ugotavlja, da so se za pristop k Družbenemu dogovoru izjasnile naslednje organizacije: Elektromehanika, IEZE, Sprejemniki, Aparati, Elektromotorji, Naprave, Elektronika, Kondenzatorji, Polprevodniki, Antene, Baterije Zmaj, Usmerniki, SAOP in Gospodinjinski aparati.

— DS ZP sprejema na znanje Pravilnik o štipendijah ter priporoča njegov sprejem vsem organizacijam v sestavi ZP ISKRA zaradi poenotenja politike štipendiranja v ZP ISKRA.

DS ZP ugotavlja, da so pravilnik sprejele naslednje organizacije: Elektromehanika IEZE, Sprejemniki, Aparati, Elektromotorji, Naprave, Elektronika, Kondenzatorji, Polprevodniki, Usmerniki, CAOP in Gospodinjinski aparati.

— DS ZP v skladu z določili sprejete pravilnika o štipendijah imenuje komisijo za štipendije v naslednji sestavi:

1. Drašler Janez, Iskra Commerce, predsednik
2. Orel Franc, Elektromehanika, namestnik predsednika in člani:
3. Zajc Edo, IEZE Avtomatika
4. Čerčan Smiljana, IEZE
5. Franetič Marija, Sprejemniki
6. Mihailovič Slavomir, Aparati
7. Kotar Frenk, Elektromotorji
8. Deželak Jože, Naprave
9. Komel Marija, Elektronika
10. Kočevar Lojze, Kondenzatorji
11. Faganel Rado, Instrumenti
12. Laharnar Ivana, Polprevodniki
13. Čotič Franc, Usmerniki
14. Stare Stane, CAOP
15. Kapus Anica, Gospodinjinski aparati

16. Gomilar Štefan, Orodjarna
17. Trokar Sonja, Strokovne službe ZP
18. Zupančič Dragan, IEZE Avtomatika, zastopnik mladine ZP ISKRA
19. Gorjanc Zdravko, Elektromehanika, zastopnik sindikata ZP ISKRA
20. Dolžar Boris, Fakulteta za elektrotehniko, absolvent
21. Pust Peter, Ekonomska fakulteta, 4. letnik
22. Lah Zoran, Strojna fakulteta, 3. letnik.

DS ZP ISKRA Kranj daje soglasje k sklepu delavskega sveta TOZD ISKRA — Tovarna antenskih naprav, Vrhnika, ki je na svoji seji dne 14. 3. 1973 pod 4. točko dnevnega reda sprejel naslednje razširitev predmeta poslovanja:

1. Proizvodnja: d) izdelkov iz plastičnih mas
2. Montaža in instaliranje tovrstnih izdelkov
3. Inženiring na domačem tržišču
4. Opravljanje storitev s področja mehanike in površinske obdelave
5. Prodaja lastnih izdelkov na drobno
6. Servisiranje elektroindustrijskih izdelkov.

— DS ZP soglasno sprejema spremembo predmeta poslovanja združenega podjetja ISKRA Kranj, in sicer:

Iz registra gospodarskih organizacij se izbrše besedilo, ki je navedeno pod tč. a) poslovnega predmeta, namesto tega pa se vpiše naslednje besedilo poslovnega predmeta:

- a) proizvodnja izdelkov elektroindustrije, kovinske industrije in kemične industrije ter proizvodnja in predelava nekovin, kakor:
- električnih strojev, aparatov in naprav, električnih aparatov za gospodinjstva in podobne namene, radijskih, kinematografskih, rentgenskih in telekomunikacijskih naprav in delov, izdelkov druge elektroindustrije; kovinskega rep. odukcijanskega materiala, kovinskih konstrukcij, strojev in naprav, izdelkov precizne mehanike, delov motorjev, delov cestnih motornih vozil, drugega kovinskega blaga in blaga za splošno porabo; kemičnih sredstev za obdelavo in zaščito kovin; nekovinskih rudnin;

Poslovni predmet pod tč. c) se razširi še na:

- a) raziskave materiala in konstrukcij, verificiranje merilnih instrumentov in sekundarnih etalonov;
- izdajanje atestov po pooblastilu pristojnih organov;.

— DS ZP ISKRA Kranj daje soglasje k sklepu sprejetemu dne 28. 8. 1973 na 48. (izredni) seji delavskega sveta organizacije ISKRA — Tovarna baterij ZMAJ Ljubljana, da razširi predmet poslovanja še na:

- izvoz in uvoz za sebe
- zastopanje tujih firm.
- Gornje soglasje je na podlagi 3. odstavka 7. člena statusne pogodbe izdano za čas do 31. 12. 1973.

— DS ZP sprejema predlog komisije za raziskovalno-razvojno dejavnost z dne 31. 3. 1973, s katerim predlaga:

a) da se sredstva znanstveno-raziskovalnega sklada za skupna raziskovalna dela za leto 1973 v višini 1.200.000 din razdele:

1. za študijo o tehnološki problematiki v ZP ISKRA glede na nove tehnike na Zavodu za avtomatizacijo 80.000 din
 2. za študijo o individualnem in skupinskem pretvorniku za neposredni TV sprejem preko satelitov na Zavodu za avtomatizacijo 180.000 din
 3. za raziskavo sistemov s časovnim razvrščanjem informacijskih kanalov (TDM) s posebnim ozirom na integrirane digitalne telekomunikacijske mreže na Zavodu za Avtomatizacijo 180.000 din
 4. za izdelavo metode planiranja telefonskih omrežij v tovarni Elektromehanika 100.000 din
 5. za študijo o indikatorskih elementih (DISPLAY-ji) na Fakulteti za elektrotehniko 200.000 din
 6. za opremo za kontrolo elektronskih števecv električne energije v tovarni Elektromehanika 200.000 din
 7. za opremo metrološkega laboratorija na Zavodu za avtomatizacijo 260.000 din
- Skupaj 1.200.000 din
- in to pod praviloma enakimi kreditnimi pogoji, kot jih daje Sklad Borisa Kidriča;
- b) da se neuporabljena sredstva znanstveno-raziskovalnega sklada za skupna raziskovalna dela iz leta 1972 v višini 400.000 din prenesejo v leto 1973 in uporabijo, kakor je bilo že določeno s sklepom DS ZP z dne 22. 9. 1972.

c) Rok za sklenitev pogodb s koristniki sredstev znanstveno-raziskovalnega sklada za skupna raziskovalna dela za leti 1972 in 1973 DS ZP podaljšuje od 15. 7. 1973 (po sklepu PO ZP z dne 15. 5. 1973) na konec leta 1973.

— DS ZP po predlogu Šolskega centra ZP ISKRA z dne 2. 7. 1973 daje soglasje k ustanovitvi dislociranega oddelka za RTV mehanike in Sežani pri poklicni kovinarski in elektro šoli v Kranju.

— DS ZP sprejema samoupravni sporazum za opravljanje zunanjetrovinskega prometa z izdelami SEV.

DS ZP imenuje za predstavnika ISKRE v Grupaciji gospodarskih organizacij za proizvodnjo in promet električnih izvorov svetil tov. Marjana Slaviča, vodjo sektorja AE, za njegovega namestnika pa tov. Janeza Zagarja, v.d. direktorja TOZD Žarnice pri IEZE.

Tudi letos gremo na Triglav

Planinsko društvo ZP Iskra prireja tudi letos

dvodnevni izlet na Triglav
in sicer v soboto 15. in nedeljo 16. septembra.

Odhod avtobusa bo v soboto 15. 9. ob 5. uri zjutraj s Trga revolucije in Ljubljani (izpred Univerze), s postankom v Sentvidu, Medvodah in v Kranju ob 5,30 pred hotelom Creina in nato do doline Kot, odkoder se bodo udeleženci čez Pekel povzpeli do Staničeve kočice kamor bodo prispeli po 4 urni hoji. Iz Staničeve kočice se bodo še isti dan povzpeli na Kredarico in vrh Triglava, nato pa nazaj na Kredarico, kjer bodo prespali.

V nedeljo zjutraj bo povratek mimo Vodnikove kočice do Rudnega polja (vojašnica), kjer bo čakal avtobus. Povratek proti večeru.

Vodja izleta bo Stojan Julij iz ZZA, tel. 20-8341, pri katerem lahko dobite vse tehnične informacije v zvezi z izletom.

Udeležence opozarjamo na potrebno planinsko opremo.

Zagotovljeno spremstvo gorskih vodnikov in članov gorske reševalne službe.

Prijave za izlet sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1, tel. 57-5969 do vključno 13. 9. 73. Prispevek za člane PD je din 30,00, za nečlane pa 60,00 din. S prijavi pohačite, ker je število prijav omejeno na 1 avtobus.

Vabimo na jesenski izlet

Počitniška skupnost ZP Iskra priredi v soboto 29. 9. piknik na trgatvi v Gadovi peči. Odhod iz Ljubljane ob 6.00 uri izpred zgradbe občinske skupščine Ljubljana—Šiška. Prevoz z avtobusom do Krške vasi, potem peš v Gadovo peč, kjer bo piknik z jedili na žaru in moštom.

Cena izleta: 100,— din
Prijave sprejema Počitniška skupnost ZP Iskra, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1/VI, soba 616. Vplačilo ob prijavi.

Kratke vesti

NOVA OBLIKA DELAVSKEGA NADZORSTVA

V kolektivu »Teteks«, ki ima 4.500 zaposlenih, so se upravni organi odločili, da bodo vpeljali delavsko dežurstvo, kar je pri nas še neznana oblika delavske kontrole. S tem nameravajo pospešiti proizvodnjo in doseči, da bi bilo manj kršitev delovne discipline.

V svojem pravilniku o dežurstvu določajo, da je lahko dežurni delavec le dober delavec, izbirale pa ga bodo družbenopolitične organizacije v temeljnih organizacijah združenega dela. Med dežurstvom bo takšen delavec imel na roki rdeč trak z napisom »dežurni« in bo moral v dežurno knjigo vpisovati vse tisto, za kar bo menil, da je kršitev delovne discipline.

Pomen in problematika radijskih zvez v NOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

blematike zvez se je namreč preselilo na vojaško področje. Potrebe so narekvale formiranje znatno močnejših operativnih enot kot smo jih imeli dotlej. Tudi priliv novih borcev je to omogočal (splošna mobilizacija na vsem osvobojenem ozemlju, velik priliv dezertarjev iz nemške vojske, prekomorske brigade).

Vzhodna fronta se je približala mejam Reicha, zavezniki so zavzeli že dobršen del Italije, pričakovala se je velika invazija; zaradi možnosti njene balkanske variante so Nemci koncentrirali na Balkanu znatno večje sile. Njihove elitne divizije, o katerih smo poprej le slišali, so premeščali s fronte na fronto, često preko našega ozemlja. Vse ključne komunikacije so bile močno zavarovane. Mala oporišča je sovražnik večinoma opustil in se koncentriral v najpomembnejših. Tem koncentracijam pa naše razmeroma male brigade in odredi niso mogli biti ne-

varni, nasprotno, v neugodnih okoliščinah bi lahko bili resno ogroženi. Zato je bilo potrebno formirati operativne enote z mnogo večjo močjo, sposobne samostojno operirati na obsežnejših področjih in uporabljati težko orožje. Formirale so se divizije in korpusi. Take formacije pa ne morejo biti uspešne, če njihovi deli niso povezani s sredstvi, ki omogočajo hitro in zanesljivo zvezo.

Po razpadu Italije je naša vojska močno narasla in za zvezo med njenimi mnogoštevilnimi enotami je bilo potrebno mnogo tehničnih sredstev. Od razoroženih italijanskih divizij nam je ostalo precej telefonskega materiala, toda njihove radijske postaje našim potrebam tehnično niso ustrezale. Uporabili smo jih lahko le kot vir sestavnih delov za lastno konstrukcijo. Zato so jih prevzele kar takrat ustanovljene delavnice 99 D.

Te so se formirale iz ekipe ključnih strokovnjakov, ki so sodelovali že pri ljubljanskih ilegalnih delavnicah in ki so izkoristili kratko brezvladje v Ljubljani, da so zasegli in pripeljali s seboj na osvobojeno ozemlje precej (60 zabojev) materiala, orodja in instrumentov. Tam se je zbralo tudi večje število strokovnjakov in strokovnih delavcev, ki so imeli poprej druge dolžnosti. Za delo jim je bila določena ugodna lokacija v bližini vodstvenih organov, ki so jih lahko nudili za začetek po-

trebno pokroviteljstvo. Delavnice so bile vstran od velikih komunikacij in relativno dobro zavarovane. Razen tega je bila na razpolago uporabna vodna sila.

Tako so se v 99 D lahko lotili načrtnega dela in kmalu izdelali serijo radijskih postaj po lastni zamisli, ki je ustrezala našim potrebam. To je bil velik uspeh, ki je pomenil novo obdobje zvez, še pomembnejše pa so bile njegove indirektno posledice.

Naši zapadni zavezniki so nam v tem času že v znatni meri pomagali s hrano, obleko, lahkim orožjem, zlasti pa z modernimi eksplozivi. Toda ta pomoč je bila na nivoju potreb partizanskih odredov, ki so rušili komunikacije, po katerih so Nemci prevažali svoje divizije na italijansko fronto. Toda ni jim šlo v račun, da bi se naša vojska okrepila bolj kot je bilo potrebno za diverzantske akcije v globalnem zaledju italijanske fronte.

Pripravljeni so sicer bili dati nekaj radijskih postaj za obveščevalne točke, ki bi jih oskrbovale z informacijami o nemških transportih, nikakor pa niso želeli opremiti naše nastajajoče armade z njej ustreznimi sredstvi za zvezo.

Prav v tej kritični situaciji so opravile delavnice 99 D delo dalekosežnega pomena: izdelale so serijo oddajnikov, kakršni so ustrezali potrebam operativne vojske. Ko smo zavezniški misiji pokazali te postaje, so bili presenečeni nad našim uspehom. V začetku leta 1944 so nam pričeli pošiljati svoje odlične aparature v znatno večjem številu kot bi jih lahko napravili sami. Dobili smo skupno okrog 70 močnejših in 70 lažjih postaj, s katerimi smo povezali prav vse naše vojaške enote. Toda brez pravočasnega in odločilnega uspeha naših delavnic vsega tega ne bi bilo.

S tem uspehom so bile delavnice razbremenjene težke naloge, toda zato so dobile drugo, nič lažjo: vsa ta številna sredstva zveze je bilo potrebno vzdrževati, saj je občutljiva tehnika v pogojih vojne, zlasti take kot je bila naša, podvržena neprestanim kvarom. To servisno službo za vsa tehnična sredstva zveze so delavnice 99 D vse do osvoboditve odlično opravljale, razen tega pa so nudile pomoč še v brežštevilih drugih primerih.

Služba zvez je tako v NOB dobro opravila izredno važno nalogo, nalogo, ki je bila za uspeh ključnega pomena. To pa brez spretnih rok, izredne iznajdljivosti in požrtvovalnosti delavnic 99 D ne bi bilo mogoče.

Ing. Brelih Miloš

Obvestilo

izrednim študentom Fakultete za elektrotehniko v Ljubljani

NOVO MESTO

Vpis v drugo leto izrednega študija v NOVEM MESTU bo od 10. do 14. septembra 1973 v študentski pisarni Fakultete za elektrotehniko Ljubljana, Tržaška 25, vsak dan od 7. do 14. ure. Potrebne tiskovine dobite pri vratarju fakultete.

V drugem letniku vpišejo študentje naslednje predmete:

Keršič: Osnove elektrotehnike	1. del vaje	45 ur
Keršič: Osnove elektrotehnike	2. del vaje	45 ur
Hodžar: Osnove programiranja	vaje	30 ur
Furlan: Nelinearni elementi	vaje	45 ur
— : Pasivna vezja	vaje	30 ur
Hodžar: Numerične metode	vaje	30 ur
		30 ur

Opomba: Predavatelj predmeta »pasivna vezja« bo javljen naknadno.

URNIK V NOVEM MESTU BO NASLEDNJI:
Četrtek in petek 15.30—17.45 in 18.00—20.15 Osnove elektrotehnike
Sobota 9.00—10.30 in 10.45—12.15 Osnove programiranja

PRICETEK PREDAVANJ BO 4. OKTOBRA 1973.

LJUBLJANA

Urnik v Ljubljani bo naslednji:

Ponedeljek 16.00—17.30 in 17.45—18.30 Nelinearni elementi, vaje
Torek 16.00—17.30 in 17.45—18.30 Nelinearni elementi, predavanja
Sreda 16.00—17.30 Numerične metode, predavanja
17.45—19.15 Numerične metode, vaje
Četrtek 16.00—17.30 Pasivna vezja, predavanja
17.30—19.15 Pasivna vezja, vaje

Pričetek predavanj bo 2. oktobra 1973.

Pisma bralcev

SLEDIM RAZVOJU
VESOLJNE ISKRE

Preselil sem se, zato želim, da mi glasilo pošiljate na novi naslov. S časopisom sem zelo zadovoljen. Kljub boleznim ga redno prečitam in sledim razvoju »vesoljne« Iskre.

Vsem lep pozdrav, posebno pa starim znancem.

Filip Rome, Novo mesto

Ekspeditu smo že dali nalog glede spremembe naslova. Hvala za dobro mnenje o glasilu. Želim Vam čim več zdravja in zadovoljstva.

Uredništvo

Izlet v ČSSR

Sindikalni odbor ZP bo v dneh 21.—26. septembra spet priredil IZLET V ČSSR (Brno, Blansko, Praga)

Odhod avtobusa iz Kranja — pred hotelom Creina bo 21. 9. ob 22. uri, iz Ljubljane — Trg revolucije (pred univerzo) ob 22.30, prek Madžarske.

Prijave sprejema: sindikalni odbor ZP, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1, tel. 57-969, kjer dobite do podrobnejšega razpisa izleta tudi vse informacije.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi drage žene in mame

PAVLE VREČEK

se iskreno zahvaljujema sodelavcem v prevoznem oddelku in obratu ATN za izraze sožalja, venca, finančno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti.
Primož in Marija Vreček

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje ljube mamice

ERNE JUVANČIČ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem Splošno tehničnega sektorja ZZA, za izraženo sožalje, darovano cvetje in številno spremstvo na njeni zadnji poti
hčerka Marija Kit

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec. Odgovorni urednik: Janez Šilc — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22-221, int. 333 — Tisk in klišei: »CP Gorenjski tisk« Kranj

Iskrice

ZNIŽANO ZA ŠEFE

V bifeju Elektromehanike se dnevno zadržuje izven časa, ki je določen za odmor, veliko število predvsem mlajših ljudi. Na nekem sestanku je bilo predlagano, da bi šefi morali priti večkrat v bife in pogledati, kje so njihovi delavci. Toda šefov ni.

Pa je nekdo predlagal: »Objavi, da imajo šefi hrano in pijačo po znižanih cenah.«

ZAMUDNIKI

V informatorju glasila TGO Gorenje objavljajo imena članov, ki so zamudili. V kolikor bi zamudnike objavili tudi v Elektromehaniki, bi potrebovali posebno prilogo k časopisu.
Kaktus.